

**“MARJONLAR O’YINI” ROMANIDA G’ARB VA SHARQ
TAFAKKURINING SINTEZI**

Axmedova Dilnoza Abdumannonovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

Fakultetlararo xorijiy tillar kafedrasi o’qituvchisi

Annotatsiya

Hermann Hessening "Marjonlar o'yini" romanida G'arb va Sharq tafakkurining sintezi qanday aks etgani tahlil qilingan. Asarning qahramoni Joseph Knecht ilmiy bilish va ma'naviy kamolotda o'zining jismoniy holatini izlash jarayonida G'arbiy ratsionalizm va Sharqona donishmandlikni uyg'unlashtirishga harakat qiladi. Kastaliya jamiyatida ilm-fan va mantiqiy tafakkurga bog'liq bo'lsa Knechtning Sharq falsafasiga bo'lgan, uning ruhiy izlanishlarini chuqurlashtirish keltirilgan. Romanda G'arbning ilmiy tadqiqoti bilan Sharqning ichki uyg'unlikka barqaror tafakkurining integratsiyasi Knechtning hayoti yordamida yoritiladi. Tadqiqotda shuni ko'rsatiladiki, Hesse falsafiy tafakkur va ruhiy yuksalishni bir-birini to'ldiruvchi omillar sifatida tasvirlaydi.

Kalit so'zlar. Hermann Hesse, "Marjonlar o'yini", G'arb falsafasi, Sharq donishmandligi, tafakkur sintezi, ilm-fan, ruhiy izlanish.

Аннотация

Синтез западной и восточной мысли анализируется в романе Германа Гессе «Ближняя игра». Йозеф Кнехт, герой произведения, пытается соединить западный рационализм и восточную мудрость в процессе поиска своего физического состояния в научном познании и духовной зрелости. Кастальское общество зависит от науки и логического мышления, тогда как восточная философия Кнехта представляет собой углубление его духовных исследований. В романе интеграция западных научных исследований и восточного устойчивого мышления о внутренней гармонии освещается с помощью жизни Кнехта. Исследование показывает, что Гессен описывает философское мышление и духовный рост как взаимодополняющие факторы.

Ключевые слова. Герман Гессе, «Игра в ожерелье», западная философия, восточная мудрость, синтез мысли, наука, духовный поиск.

Annotation

The novel "The Coral Game" by Hermann Hesse analyzes how the synthesis of Western and Eastern thought is reflected. The protagonist of the work, Joseph Knecht, tries to combine Western rationalism and Eastern wisdom in the process of searching for his physical state in scientific knowledge and spiritual perfection. While Castilian society is dependent on science and logical thinking, Knecht's deepening of his spiritual search for Eastern philosophy is presented. The novel illuminates the integration of Western scientific research with the stable thinking of the East for inner harmony using Knecht's life. The study shows that Hesse describes philosophical thinking and spiritual growth as complementary factors.

Keywords: Hermann Hesse, "The Coral Game", Western philosophy, Eastern wisdom, synthesis of thought, science, spiritual quest.

Hermann Hesse ijodining eng mashhur asarlaridan biri bo'lmish "Marjonlar O'yini" inson tafakkuri, falsafa va ma'naviy kamolot masalalarini chuqur o'rganadi. Asarda G'arb va Sharq tafakkurining uyg'unligi markaziy mavzulardan biri bo'lib, bu ikkala tafakkur turining o'ziga xos jihatlari, ularning integratsiyasi va qarama-qarshiliklari aks ettiriladi. Asosiy qahramon Joseph Knechtning fikriy va ruhiy o'sish jarayoni ham aynan G'arbiy ratsionalizm hamda Sharqona donishmandlikning sintezi asosida kechadi. Ushbu maqolada romanda G'arb va Sharq tafakkurining uyg'unlashuvi, Knechtning hayoti orqali ushbu jarayon qanday aks etgani va asardan misollar keltirish orqali ushbu mavzu chuqur tahlil qilinadi.

G'arb falsafasi odatda ilmiy bilish, ratsionalizm va intellektual yuksalishga asoslangan. Romanda bu tafakkur turi Kastaliya jamiyati orqali ifodalanadi. Kastaliya – faqat ilmiy izlanish va tafakkurga asoslangan ideal jamiyat bo'lib, undagi olimlar haqiqatni bilishning yagona yo'li ilm-fan va mantiqiy tahlil deb hisoblaydilar.

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd April, 2025

Joseph Knecht ushbu jamiyatning eng iqtidorli a'zolaridan biri bo'lib, Shisha Munchoq O'yinining eng yetuk ustasi sifatida tan olinadi. U ilm-fan, san'at, falsafa va musiqani birlashtirish orqali haqiqatni anglashga harakat qiladi. Asarda bu holat quyidagicha ifodalanadi:

"Kastaliya – bilimning eng oliy shakli bo'lib, u dunyoning barcha intellektual qadriyatlarini o'zida jamlagan."

Biroq Knecht vaqt o'tishi bilan bu tafakkur turining cheklanganligini his qila boshlaydi. U faqat intellektual bilimning o'zi insonni mukammallikka olib bora olmasligini tushunadi.

Sharq falsafasi esa asosan ma'naviy kamolot, ichki uyg'unlik va meditatsiya orqali haqiqatni anglashga asoslangan. Romanda bu tafakkur turi Knechtning Kastaliyadan tashqaridagi izlanishlari va Sharq falsafasiga bo'lgan qiziqishi orqali aks etadi. Knechtning hayotida muhim burilish nuqtalaridan biri uning Hindistonda yashagan Buddist ustoz bilan uchrashuvi bo'lib, bu uchrashuv unga G'arb tafakkurining chegaralanganligini anglashga yordam beradi. Asarda bu holat quyidagicha tasvirlangan:

"Haqiqiy bilim faqat so'zlar va belgilar orqali anglanmaydi, balki uni his qilish, qalb bilan anglash lozim."

Knecht G'arb ilmi bilan cheklanib qolmay, Sharqona donishmandlik, tabiat bilan uyg'unlik va ruhiy poklikning ham muhimligini anglay boshlaydi.

Romanda Knecht G'arbiy ilm va Sharqona donishmandlikni birlashtirishga harakat qiladi. U faqat nazariy bilim bilan cheklanib qolmaslik, hayotiy tajriba orqali ham o'zini rivojlantirish muhimligini tushunadi. Bu fikr Knechtning shogirdi Tito bilan suhbatlarida ham aks etadi:

"Haqiqiy donishmandlik – bu tafakkur va qalb uyg'unligi."

U ilmiy bilishning qudratini inkor qilmaydi, lekin faqat bilishning o'zi yetarli emasligini, haqiqiy mukammallik uchun ruhiy yuksalish ham zarur ekanligini anglaydi. Knechtning hayoti aynan G'arb tafakkurining aniqlik va ilmiy bilishga asoslangan tamoyillari bilan Sharqona ma'naviy kamolot tamoyillarining uyg'unlashuvi orqali kechadi.

Knecht nihoyat Kastaliyadan chiqishga qaror qiladi va haqiqatni faqat ilmiy bilish orqali emas, balki hayot tajribasi orqali ham anglashga intiladi. U G'arbiy

falsafaning mantiqiy bilish metodlari bilan Sharqona hayotiy tajribalarni uyg'unlashtirgan holda yashashga harakat qiladi.

Qahramon o'z orzu-istaklarini haqiqiy hayotda amalga oshirolmagan vaziyatda xayolot dunyosiga beriladi. O'zidagi ichki iztirob va ziddiyatlarni shu yo'l bilan yengadi. Romantizm psixologiyasining muhim bir xususiyati – barbod bo'lgan ideallar bilan bog'liq bo'lib, asar qahramoniham bu hayotda o'z idealini topa olmaydi. Ayni paytda, ideal jamiyat haqida orzu qilishdan ham o'zini to'xta olmaydi. Mana shu botiniy jarayon insonning faol hayoti va izlanishlariga asos bo'ladi. Uni xuddi Don Kixot singari o'z ideali safarga chiqishga undaydi. Ammo ideallar har safar real hayot qoidalari, ijtimoiy talablar tufayli yo'qqa chiqaveradi. Haqiqiy romantik mana shunday inkorlar, yengilishlar oldida taslim bo'lmaydigan odamdir. Ammo insonning real turmush tashvishlari oldida yengilishga mahkumligi romantizmga xos fojiaiviylikni keltirib chiqaradi. Zotan, har qanday yengilmas odam ham o'lim qismatiga bo'ysunishga majbur. Ammo uning bu qarori murakkab kechadi va Knecht o'zining yangi tanlagan yo'lida halok bo'ladi. Uning fojiali taqdiri ilm-fan va ma'naviyatni uyg'unlashtirish qanchalik qiyin ekani haqidagi falsafiy fikrlarni ochib beradi. Romanda bu holat quyidagicha tasvirlanadi:

"Haqiqiy bilim o'z-o'zini topish, ruhiy uyg'unlik va haqiqat sari intilishdir."

Hermann Hesse "Marjonlar O'yini" asari orqali G'arbiy ratsionalizm va Sharqona donishmandlik o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganadi. Joseph Knecht timsolida muallif ilmiy tafakkur va ma'naviy yuksalishning bir-birini to'ldiruvchi jihatlarini aks ettiradi. Romanda G'arb tafakkurining mantiqiy, analitik va ilmiy yondashuvi bilan Sharq tafakkurining ruhiy yuksalish va ichki uyg'unlikka asoslangan qarashlari bir butunlikda namoyon bo'ladi. Knechtning izlanishlari inson tafakkuri va ma'naviy kamolotning uyg'unlashuvi zarurligini ko'rsatadi. Asar zamonaviy o'quvchilar uchun ham dolzarb bo'lib, inson tafakkurining cheksiz imkoniyatlarini anglashga yordam beradi.

Xulosa

"Marjonlar o'yini" romanida Hermann Hesse inson tafakkurining murakkabligini va uning ikki nazariyasi – G'arbiy ilmiy bilish hamda Sharqona ruhiy yuksalishning bog'liqligini o'rganadi. Asarning qahramoni Joseph Knecht G'arb tafakkurining

ilmiy yutuqlarini va Sharqona donishmandlikning ruhiy tajribalarini uyg'unlashtirishga intiladi. Bu jarayonda u haqiqiy bilim nazariy tafakkur emas, balki hayotiy tajriba va ruhiy uyg'unlik orqali tajribani anglaydi. Asarda G'arbning ratsionalistik korxonasi Kastaliya jamiyati timsolida aks ettirilgan bo'lsa, Sharq tafakkuri Knechtning izlanishlari va Buddist ustozlari bilan uchrashuvi orqali ifodalangan. Knecht ideal bilim sari intilgan holda, oxir-oqibat ilmiy tafakkur va ruhiy yuksalish o'zaro muvozanatni topish qiyinligini tushunadi. Roman finalida Knecht o'z tanlagan yo'lining murakkabligi tufayli fojiali taqdirga duch keladi, bu esa inson tafakkuri va ma'naviy izlanishlar haqidagi falsafiy savollarni yanada chuqurlashtiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Komilovich, S. S. (2024). QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIKDA ADABIY TA'SIR MASALALARI. In Konferensiyalar| Conferences (Vol. 1, No. 4, pp. 492-495).
2. Komilovich, SS (2023). TOG 'AY MUROD IJODIDA UILYAM FOLKNER ASARLARI TA'SIRI. Integratsiyalashgan ta'lim va tadqiqot jurnali , 7 (1), 75-77.
3. SHERQULOV, S. UILYAM FOLKNERNING "OVOZ VA G'azab" PASASINDAGI FOJIYASI. O 'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2022,[1/3 ISSN 2181-7324 .
4. Normurodovna, A. M. (2025, February). TASHKILOTLAR O'RTASIDAGI HAMKORLIKDA INGLIZ TILINING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 310-317).
5. Ergashevna, S. M. (2025, February). INGLIZ TILI MUTAXASSISI BO'LISHDA BOSHLANG'ICH INGLIZ TILI DARSLARINING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 350-357).
6. Axmedovna, B. S. (2025, February). O'ZBEKISTONDA XORIJIY TILLARNING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 326-333).
7. Normurodovna, A. M. (2025, February). INGLIZ TILI GRAMMATIKASINING INGLIZ TILI KURSIDAGI AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 302-309).

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd April, 2025

8. Ergashevna, S. M. (2025, February). INGLIZ TILI MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH. In International Educators Conference (pp. 358-365).
9. Axmedovna, B. S. (2025, February). INGLIZ TILINI O'RGANISHDA O'ZARO MULOQOTNING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 318-325).
10. Boymurotovna, X. N. (2025, March). RUS TILINI O 'RGANISHDA SUN'IY INTELLEKT VA NEYRON TARMOQLARNING ROLI. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 55-62).
11. Normurodovna, M. A. (2025, January). THE IMPORTANCE OF TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 148-156).
12. ABDIRAKHIMOVA, M. (2024). PEDAGOGICAL MECHANISMS OF FORMING THE LINGUA METHODOLOGICAL EXPERIENCES ON STUDENTS. News of the NUUz, 1(1.4), 33-36.
13. Normurodovna, M. A. (2024). INGLIZ TILINI O'QITISHDA INNOVATION TECHNOLOGIYALARNING O'RNI: Iqtisodiyot va pedagogika universiteti, NTM professori vb, xorijiy tillar kafedراس mudiri, filologiya fanlar doktori (DSc) Daniyeva Maysara Djamalovna taqrizi ostida. IQRO INDEXING, 9(1), 267-271.
14. Normurodovna, A. M. (2022). LITERATURE AND READING AMONG YOUNG PEOPLE IMPROVING CULTURE AND ITS CHARACTERISTICS.
15. Abdirahimova, M. N. (2017). Learning vocabulary through grammar material. Міжнародний науковий журнал Інтернаука, (3 (2)), 40-41.
16. Normurodovna, M. A. (2025, January). BUILDING VOCABULARY: EFFECTIVE STRATEGIES FOR LEARNERS. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 4-11).
17. Normurodovna, M. A. (2024). English jargon and slang: The connection between culture and language. Yangi O 'zbekiston ustozlari, 2(31), 74-82.
18. Nurullaev, K. T., Abdirakhimova, M. N., & Khalilova, O. A. (2021). Comparative Analysis of Equivalence of Somatic Phraseological Units in German and Uzbek Languages. International Journal of Early Childhood Special Education, 13(2), 1036-1042.

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd April, 2025

19. Suyarova, M. E. (2023). USING GAMES TO INCREASE STUDENTS' ATTENTION DURING THE LESSON. Экономика и социум, (10 (113)-1), 252-255.
20. Suyarova, M. (2023). Methods of teaching speaking in foreign language lessons. Scientific Collection «InterConf», (145), 119-124.
21. Suyarova, M. (2023). TEACHER'S ROLE IN THE PROCESS OF MOTIVATING LEARNERS. Инновационные исследования в современном мире: теория и практика, 2(16), 97-99.
22. Ergashevna, S. M. (2022). TECHNOLOGY AND ITS IMPORTANCE IN TEACHING ENGLISH LANGUAGE SKILLS. International Journal of Pedagogics, 2(11), 01-07.
23. Ergashevna, S. M. (2022). Permanent Learning: Continuing Your Teacher Education. Permanent Learning: Continuing Your Teacher Education, 5(11).
24. SUYAROVA, M. E. (2022). Learning English through Electronic Database. THEORETICAL & APPLIED SCIENCE Учредители: Теоретическая и прикладная наука, (4), 388-390.
25. Hamzayeva, Z. (2024, May). TA'LIM SIFATINI TA'MINLASHNING ILG'OR USULLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR. In Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit (pp. 34-36).
26. Qizi, H. Z. M. (2024). WOMEN'S ROLES AND GENDER PORTRAYAL IN THOMAS HARDY'S WORKS. Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali, 2(57), 344-347.
27. NO, P. The depiction of the new-historical era in Iqbol Mirzo's novel Bonu.
28. Suyarova, M. (2022). EFFECTIVE WAYS TO USE COMMUNICATION TASKS IN SPEECH TEACHING. Scientific Collection «InterConf», (107), 94-100.
29. Suyarova, M., Zulfikarova, Z., & Farmonov, B. (2021). FORMATION OF SCIENTIFIC WORLDWIDE IN YOUNG PEOPLE AND ITS CHARACTERISTICS. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(4), 1047-1051.
30. Suyarova, M. E., & Zulfiqorova, Z. A. (2019). TEXT ANALYSIS IN TECHNICAL ENGLISH. Theoretical & Applied Science, (5), 126-128.
31. SUYAROVA, M. ЭКОНОМИКА И СОЦИУМ. ЭКОНОМИКА, 587-590.

International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences

Hosted online from New York, USA

Website: econfseries.com

2nd April, 2025

32. Ergashevna, S. M. Technology and its importance in Teaching English Language Skills INTERNATIONAL JOURNAL OF PEDAGOGICS (IJP) Journal Impact Factor.

33. Suyarova, M. Methodological bases for solving creative problems. Modern trends in the development of the agrarian complex.-2016.--S, 1676-1678.

34. SUYAROVA, M. (2024). Internet blogs in teaching foreign languages.

35. Ergashevna, S. M. (2024). Development of Grammatical Skills During Individual Teaching of English at the Intermediate Stage. Miasto Przyszłości, 294-296.

36. Mamashoev, U. U. (2023). EXPRESSION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN LANGUAGE AND CULTURE IN PHRASEOLOGY WITH THE HEART COMPONENT. In Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования (pp. 76-80).